

IF4TM

Извештај мапирања на Универзитету у Нишу

Project Acronym:	IF4TM
Project full title:	Institutional framework for development of the third mission of universities in Serbia
Project No:	561655-EPP-1-2015-1-RS-EPPKA2-CBHE-SP
Funding Scheme:	ERASMUS+
Coordinator:	UKG – University of Kragujevac
Project start date:	October 15, 2015
Project duration:	36 months

Abstract	The results of the mapping of CE and LLL activities within the Act4.1
----------	---

КОНТРОЛНИ ЛИСТ ДОКУМЕНТА

Title of Document:	Report on mapping of CE activities - UNI
Work Package:	WP4 – Defining integrative university approach in continuing education dimension
Last version date:	30/06/2017
Status :	Draft/Final
Document Version:	v.01
File Name	D4.1_UNI_Izvestaj_mapiranja.docx
Number of Pages	43
Dissemination Level	Public

ВЕРЗИЈЕ И ИСТОРИЈА УНОСА

Version	Date	Revision Description	Partner responsible
v.01	30/06/2017	First draft version	Dragan Antić, Marko Milojković, Staniša Perić, Miodrag Spasić (UNI)

САДРЖАЈ

КОНТРОЛНИ ЛИСТ ДОКУМЕНТА.....	2
ВЕРЗИЈЕ И ИСТОРИЈА УНОСА	2
САДРЖАЈ.....	3
ТАБЕЛЕ.....	4
ГРАФИКОНИ	4
РЕЗИМЕ.....	5

ТАБЕЛЕ

Табела 1: Преглед прикупљених упитника	6
Табела 2: Приказ програма континуираног образовања	10

ГРАФИКОНИ

Графикон 1: Да ли се на Вашој институцији реализује континуирано образовање	7
Графикон 2: Који општи акти уређују имплементацију континуираног образовања	8
Графикон 3: Да ли су континуирано образовање и целоживотно учење део мисије Ваше институције?	9
Графикон 4: Да ли Ваша установа реализује програме континуираног образовања	9
Графикон 5: Начин на који су развијени програми континуираног образовања	12
Графикон 6: Начин финансирања програма континуираног образовања?	13
Графикон 7: Начини реализације понуђених курсева	14
Графикон 8: Подаци о врсти сертификата који се додељују након реализованог програма	15
Графикон 9: Да ли постоји посебан правни акти којим се регулише управљање интелектуалном својином	15
Графикон 10: Да ли су области интелектуалне својине укључене у студијске програме	16
Графикон 11: Да ли област предузетништва укључена у студијске програме	17
Графикон 12: Начин стицања знања из области предузетништва	18
Графикон 13: Начин стицања компетенција	19
Графикон 14: Структура испитаних - Звање	20
Графикон 15: Структура испитаних - Област истраживања	21
Графикон 16: Педагошко искуство наставног особља	22
Графикон 17: Број наставника којима је понуђено да предају у неким од програма континуираног образовања	23
Графикон 18: Приказ активних и неактивних програма	27
Графикон 19: Разлози за недовољно укључење у програме континуираног образовања	28
Графикон 20: Да ли Ваша институција нуди неку врсту подстицаја за предаваче	29
Графикон 21: Облици реализације програма	30
Графикон 22: Период реализације програма	31
Графикон 23: Период реализације програма	31
Графикон 24: Да ли су курсеви корисни и за редовне студенте	32
Графикон 25: Да ли планирате да реализујете нове курсеве	33
Графикон 26: Да ли бисте увели област интелектуалне својине као део студијског програма или као засебан курс	36
Графикон 27: Како бисте увели област интелектуалне својине	37
Графикон 28: Да ли Вам је потребан додатни материјал за предавања у овој области	37
Графикон 29: Да ли бисте увели област предузетништва на вашој високошколској установи	38
Графикон 30: Како бисте увели област предузетништва	38
Графикон 31: Да ли Вам је потребан додатни материјал за предавања у овој области	39

Мапирање активности континуираног образовања и целоживотног учења на високошколским институцијама у Србији је један од резултата активности 4.1 Дефинисање интегративног универзитетског приступа у континуираном образовању (*Defining integrative university approach in continuing education dimension*) у оквиру Еразмус+ пројекта „Институционални оквир за развој треће мисије на универзитетима у Србији“, финансираног од стране Европске комисије.

Мапирање чији ће резултати бити приказани у овом извештају реализовано је на седам високошколских институција у Србији:

- Универзитет у Крагујевцу
- Универзитет у Београду
- Универзитет у Новом Саду
- Универзитет у Нишу
- Државни универзитет у Новом Пазару
- Београдски Метрополитан универзитет
- Висока техничка школа струковних студија Зрењанин

За потребе мапирања, коришћена су два *online* упитника који су развили чланови Радне групе 3 уз координацију Универзитета у Крагујевцу, и то:

- Упитник за управе високошколских институција ([Упитник#1](#))
- Упитник за професоре, сараднике и истраживаче ([Упитник#2](#))

Упитник#1 садржи сет питања за представнике управе високошколских институција везано за институционални оквир којим су регулисане активности континуираног образовања и целоживотног учења.

Упитник#2 садржи сет питања за професоре, истраживаче и сараднике на високошколским институцијама и за циљ има мапирање горепомнутих активности у које су они укључени, дефинисање обима ангажовања индивидуалних предавача као и препоруке за увођење нових облика континуираног образовања или целоживотног учења.

Упитници су дистрибуирани на свих седам високошколских институција учесница ИФ4ТМ пројекта чијим је ректорима/директору упућено и званично Позивно писмо председника Радне групе 3 за учешће у истраживању актуелне понуде и могућности континуираног образовања.

Резултати мапирања

У оквиру мапирања, прикупљено је укупно 35 Упитника#1 које су попунили представници управа факултета/универзитета, као и 705 Упитника#2 које су попунили професори, истраживачи и сарадници високошколских установа и факултета/института/департамента у њиховом саставу.

За потребе обраде прикупљених података пројектни тим Универзитета у Крагујевцу је развио одговарајуће *excel* табеле са свим резултатима мапирања, као и индивидуалне табеле за сваку од високошколских институција са одговарајућим графичким приказима добијених резултата.

Резултати статистичке и квалитативне анализе података добијених коришћењем упитника дати су у овом извештају, засебно за сваку од седам високошколских институција. На основу резултата, дат је сет препорука за унапређење области континуираног образовања, како на институционалном нивоу, тако и на нивоу самих предавача и креатора оваквих програма.

Табела 1: Преглед прикупљених упитника

	Упитник#1	Упитник#2
Универзитет у Крагујевцу	11	375
Универзитет у Београду	9	50
Универзитет у Новом Саду	7	97
Универзитет у Нишу	6	84
Државни универзитет у Новом Пазару	1	44
Висока техничка школа струковних студија Зрењанин	1	21
Београдски Метрополитан универзитет	0	34
Укупно	35	705

На Универзитету у Нишу је упућен званични Позив за учешће у мапирању активности континуираног образовања на свих тринаест факултета у саставу Универзитета у Нишу.

Резултати Упитника#1

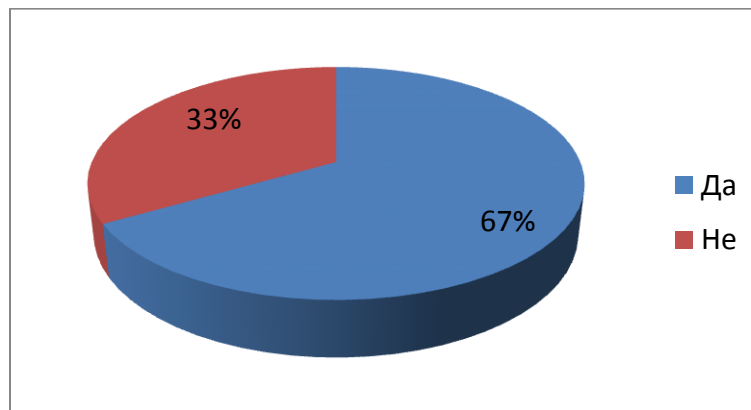
На упитник за представнике високошколских институција одговоре је послало шест од тринаест факултета, и то:

1. Машински факултет
2. Факултет заштите на раду
3. Грађевинско-архитектонски факултет
4. Факултет спорта и физичког васпитања
5. Филозофски факултет
6. Медицински факултет

Упитник је попунио и сам Универзитет у Нишу који такође има програме континуираног образовања преко свог центра за континуирано образовање

На основу прикупљених података, урађена је анализа стања димензије континуираног образовања на факултетима Универзитета у Нишу. Преглед резултата дат је у односу на појединачна питања из Упитника#1.

Питање бр.1 – Да ли се на Вашој институцији реализује континуирано образовање (према дефиницији датој на почетку упитника)?

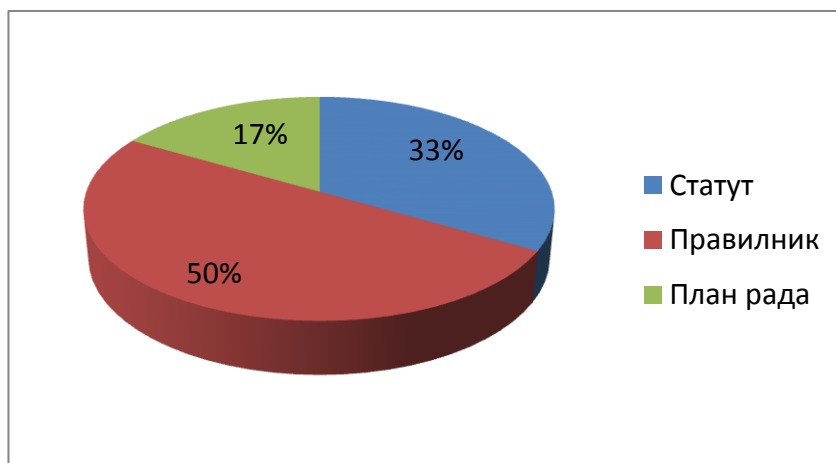
Графикон 1: Да ли се на Вашој институцији реализује континуирано образовање

Од шест факултета у саставу Универзитета у Нишу који су попунили упитник, активности континуираног образовања (према дефиницији датој на почетку Упитника#1) се реализују на четири факултета.

Ова врста активности (према одговорима из упитника) није присутна на Факултет заштите на раду и Грађевинско-архитектонском факултету Универзитета у Нишу.

Међутим, ово није прави показатељ присутности ове димензије треће мисије с обзиром да ни на једном од факултета не постоји централизован механизам за праћење реализације активности континуираног образовања или целоживотног учења, па се овакав резултат врло лако може протумачити као недостатак доступних информација.

Питање 2 - Који општи акти (стратегије, правилници, итд.) уређују имплементацију континуираног образовања на Вашој институцији?

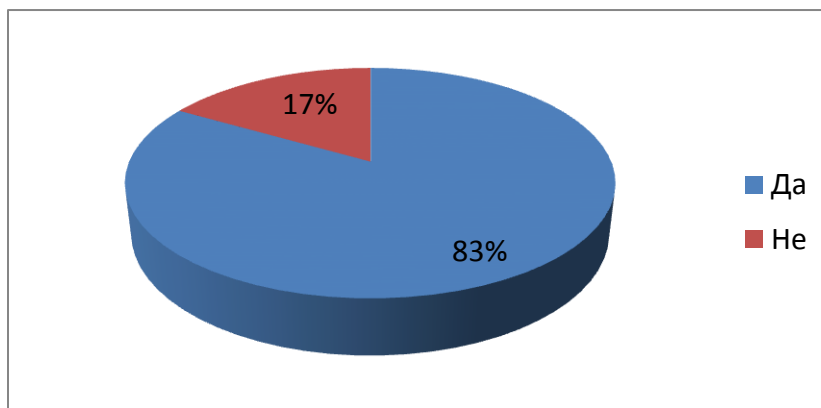

Графикон 2: Који општи акти уређују имплементацију континуираног образовања

На факултетима на којима се реализују активности континуираног образовања, оне су регулисане различитим општим актима. Најчешће се ова делатност регулише статутима факултета као највишим актом институције (на два факултета), одговарајућим правилницима (на три факултета) или планом рада (један факултет).

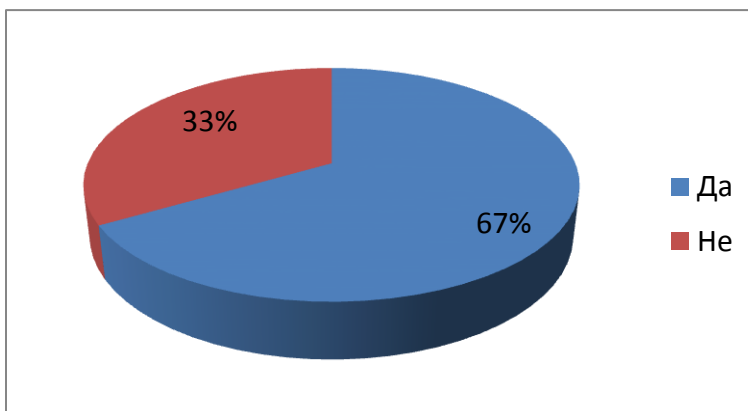
Питање 3 – Да ли су континуирано образовање и целоживотно учење део мисије Ваше институције?

Графикон 3: Да ли су континуирано образовање и целоживотно учење део мисије Ваше институције?

Од факултета који су попунили Упитник 1, само један факултет Универзитета у Нишу нема активности континуираног образовања и целоживотног учења уграђен у своју мисију односно стратешке циљеве за наредни период.

Питање 4 – Да ли Ваша установа реализује програме континуираног образовања и које

Графикон 4: Да ли Ваша установа реализује програме континуираног образовања

У оквиру ове секције упитника, прикупљени су подаци о конкретним програмима континуираног образовања који су реализовани на факултетима Универзитета у Нишу на нивоу институције у протеклој школској години 2015/2016 (наспрам програма који реализују индивидуално професори и истраживачи).

Према достављеним подацима, већина факултета је у току школске 2015/2016 године спроводила одређене врсте активности у оквиру континуираног образовања, мада је евидентан мали број оваквих програма.

С друге стране, недостатак ових облика активности може се допунити листом обука, тренинга и радионица које на овим институцијама реализују појединци (професори, истраживачи, сарадници), а које до сада нису подигнуте на институционални ниво. Ове обуке биће детаљније обрађене у делу извештаја који се односи на Упитник#2.

Питање 5 – Програми који се нуде у оквиру континуираног образовања

Програми који су доступни у оквиру континуираног образовања приказани су у табели испод.

Табела 2: Приказ програма континуираног образовања

Машински факултет

Назив програма	Број часова	Број полазника
Курс за међународно признате дипломе за инжењере и технологе заваривања	448	16
Обука за енергетске прегледе у стамбеним зградама	36	80
Програм стручне праксе студената у сарадњи са привредним организацијама – internship program	650	8

Факултет спорта и физичког васпитања

Назив програма	Број часова	Број полазника
ФИС Комуникације	20	40
Курсеви енглеског језика	80	20

Филозофски факултет

Назив програма	Број часова	Број полазника
Програм педагошко-психолошког и методичког образовања наставника	16	560
Програм отворених предавања за наставнике и стручне сараднике запослене у школама	12	
Савремени приступи у настави српског језика и књижевности	16	30
Српски као страни језик	135-225	

Медицински факултет

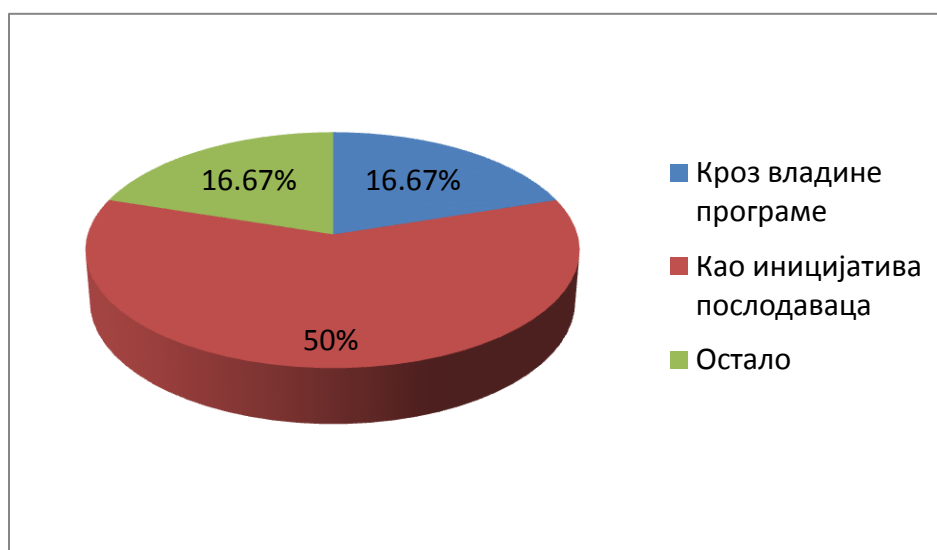
Назив програма	Број часова	Број полазника
Курс за цервикалну цитологију и цитодијагностику		5
Ургентна стања у мултипном мијелому		4
Регулатива, фармаковигиланца и терапијска примена биолошких лекова		75
Савремени дијагностички и терапијски приступ хроничним артритисима		14
Преглед умрлих лица и одговорност здравствених установа и здравствених радника у вези са утврђивањем смрти		57
Хитна стања у кардиологији		56
Дијагноза и лечење епилепсија кроз животна доба		47
Принципи дијагностике наследних болести		11
Школа ултразвука у нефрологији и урологији		2
Едеми у светлу најновијих етиопатогенетских, дијагностичких и терапијских сазнања		60
Дизајн, синтеза, <i>in vitro</i> и <i>in vivo</i> ефекти нових инхибитора медицински значајних ензима		6
Развојне и старосне промене бубрега човека и њихов клинички значај		3
Актуелни ставови хируршког лечења немеланомских карцинома коже		19
Рад на експерименталним животињама у биомедицинским истраживањима		29
Природна и органска козметика		45
Савремена дијагностика и терапија карцинома дојке		80
50. Дани превентивне медицине		396
Мотивација запослених и модификовање понашања у здравственим установама		55
Адекватне мере превенције и спречавања деловања фактора ризика у животnoj средини на здравље људи	35 сати и 55 минута	300
Улога радиолошких метода у дијагностици плућних болести: Пулмолошка онкологија	6 сати и 10 минута	80
Курс хируршког лечења прелома	20 сати	40

Универзитет у Нишу (центар за доживотно учење)

Назив програма	Број часова	Број полазника
Иновациони менаџмент	20	110
Структурна анализа	20	70
Брза израда прототипова	10	51
Индустријски развој производа	8	20
EMI Training Course for University and College Teachers	12	62
English language for administrative staff in higher education – elementary level course	32	113
Обука студената из структурне анализе	20	3
Обука студената за брзи развој прототипова	10	3

Питање 6 – Како су настали ови програми?

Један од важних сегмената приликом испитивања тренутне понуде активности континуираног образовања, врло је важно дефинисати одакле потиче иницијатива за развој и имплементацију оваквих програма.

Графикон 5: Начин на који су развијени програми континуираног образовања

Према прикупљеним подацима, статистички највећи број програма се уводи на иницијативу послодавца, што може имати двојачко значење (50% факултета који су попунили упитник има неки овакав програм).

Са једне стране, у складу са стратегијом развоја неке институције послодавци уводе и предлажу оне програме усавршавања/образовања који имају за циљ да подрже такав правац развоја и развој капацитета њихових запослених.

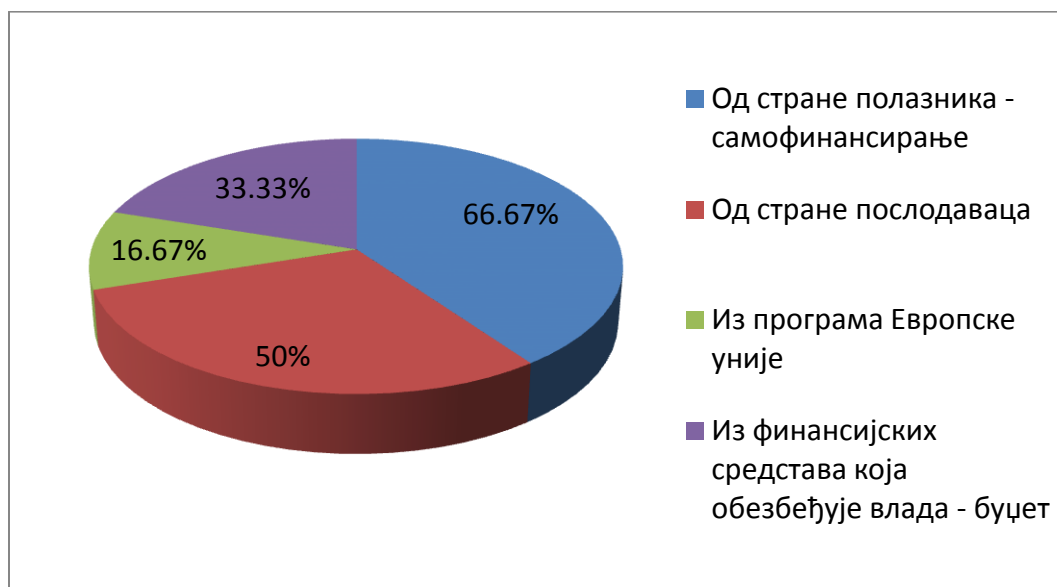
Са друге стране, оваква врста „наметнутих“ програма може имати и неповољан утицај, јер се потребе самих запослених не узимају у обзир чиме је њихово професионално усавршавање знатно ограничено због недоступности облика образовања.

Нема ниједног програма који су настали као резултат неког од међународних пројекта и то је дефинитивно једна од могућности коју треба искористити у будућности, с обзиром да су на тај начин обезбеђена финансијска средства за њихов развој и реализацију.

На крају треба приметити да се само један програм континуираног образовања реализује кроз владине програме. У том смислу треба дати јасан сигнал доносиоцима одлука да се овај сектор појача било кроз већу доступност оваквих програма било кроз привлачење институција да за овакве програме конкуришу.

Питање 7 – Како се финансирају ови програми?

Финансијска одрживост програма континуираног образовања је веома битан елемент у развоју ове димензије треће мисије.

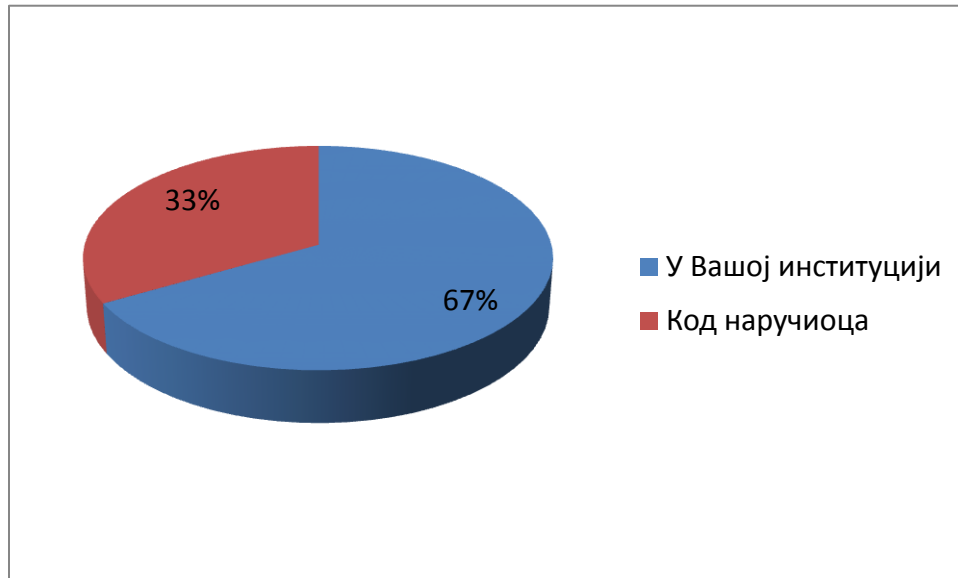

Графикон 6: Начин финансирања програма континуираног образовања?

Графички приказ дат изнад показује на колико институција се користе одређени фондови финансирања.

Најчешћи облик финансирања (на чак 66,67% факултета) јесте финансирање од стране самих полазника. Велики део програма (на 50% факултета) се финансира и од стране послодавца као и из буџета (33.33%), док знатно мањи проценат (16.67%) користи фондове Европске уније (међународне пројекте).

Питање 8 – Начин реализације понуђених курсева

Графикон 7: Начини реализације понуђених курсева

Као што се може видети из графичког приказа, највећи број факултета се опредељује да своје програме континуираног образовања реализује на својој институцији, чак 67% њих. Нешто мањи број факултета, нуди полазницима могућност да се обуке и радионице реализују и на њиховом радном месту, тј. у институцији наручиоцу.

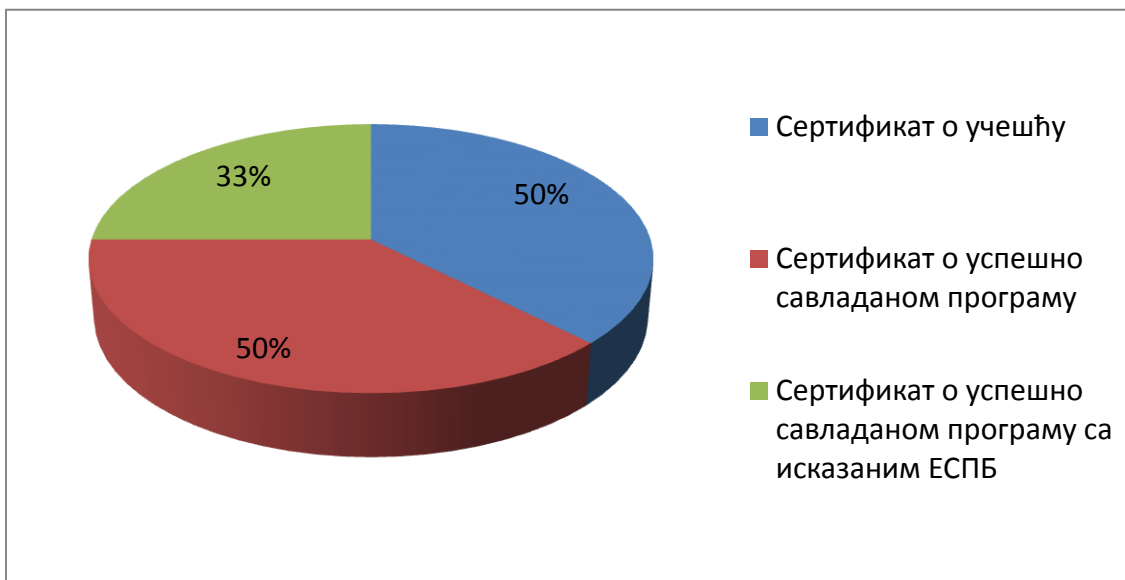
Иако је учење на даљину и *online* учење постаје тренд у свету, на Универзитету у Нишу ниједан од факултета који су попунили упитник не пружа корисницима њихових програма могућност да обуке и радионице похађају преко интернета (тј. *online*).

Питање 9 – Додела сертификата након реализованог програма

На већини факултета постоје програми након чијег завршетка се додељује нека врста докумената.

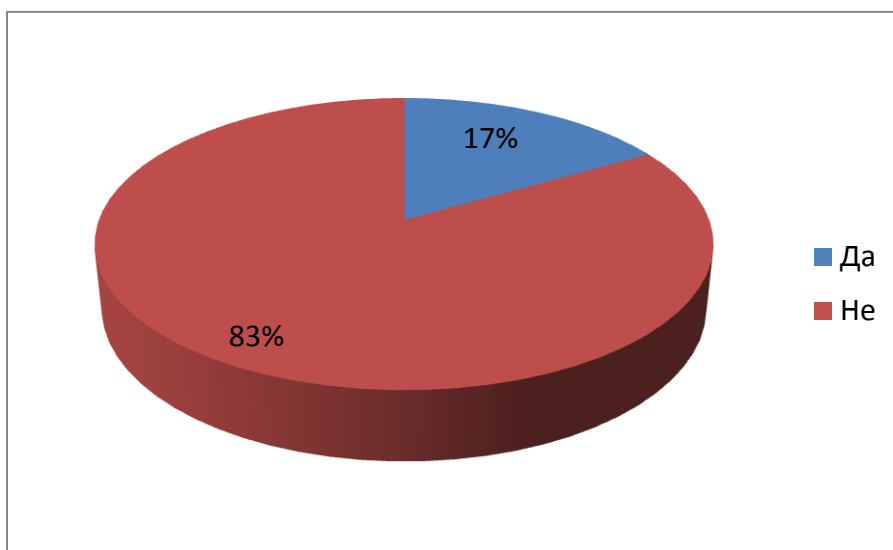
На половини испитаних факултета се додељују сертификати о учешћу, а исти проценат додељује и сертификат о успешно савладаном програму. Трећина факултета који су попунили упитник издаје сертификат о успешно савладаном програму са исказаним ЕСПБ бодовима.

Посебан део упитника који је упућен факултетима односио се на правну регулативу и програме обука из области заштите интелектуалне својине

Графикон 8: Подаци о врсти сертификата који се додељују након реализованог програма

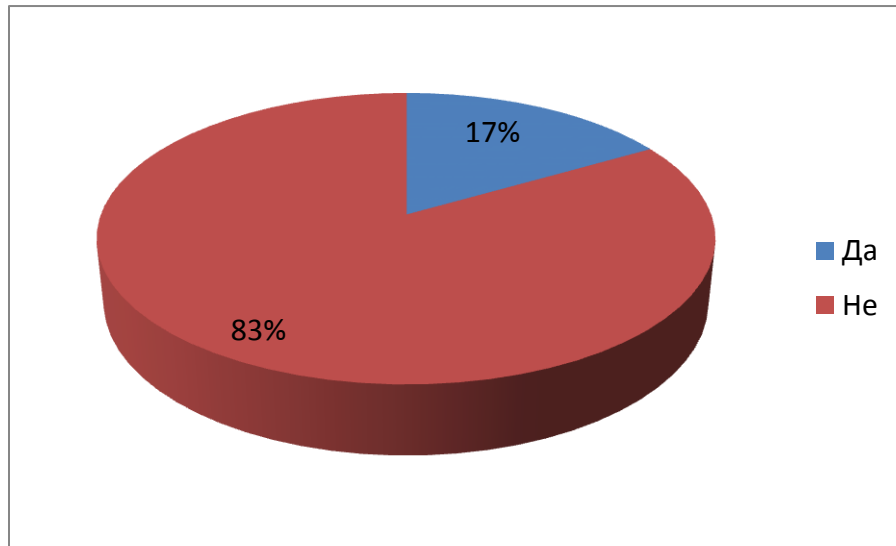
Питање 10 – Да ли постоји посебан правни акт којим се регулише управљање интелектуалном својином насталом на Вашој институцији?

Графикон 9: Да ли постоји посебан правни акти којим се регулише управљање интелектуалном својином

Од шест испитаних факултета у саставу Универзитета у Нишу, само на једном постоји засебни правни акт којим се дефинише и регулише област интелектуалне својине. На чак пет факултета, ова област није правно институционално регулисана.

Питање 11 – Да ли су области интелектуалне својине укључене у студијске програме?

Графикон 10: Да ли су области интелектуалне својине укључене у студијске програме

Од шест факултета који су одговорили на ово питање, само један има студијске програме који у себи у неком облику обрађују област интелектуалне својине (Машински факултет), док на пет факултета ова област није ни на који начин укључена.

Имајући у виду овакве резултате, потребно је мотивисати и факултете и професоре који раде на њима да у својим предавањима и предметима укључе елементе интелектуалне својине, и на тај начин унапреде и изграде свест о њеном значају не само када се ради о генерисању истраживачких резултата, већ и у писању научних радова и публикација.

Питање 11а – Како су ангажовани наставници / предавачи стекли компетенције за предавања у области интелектуалне својине?

На једином факултету који је дао информације на ово питање, предавачи су своје компетенције стекли у току формалних студија или у току континуираног образовања.

Стога је потребно на институционалном нивоу увести обавезне обуке за предаваче на тему интелектуалне својине како би се повећао број компетентних предавача и како би се подстакли остали који до сада нису уводили ову тему у своја предавања да то и учине у већем броју.

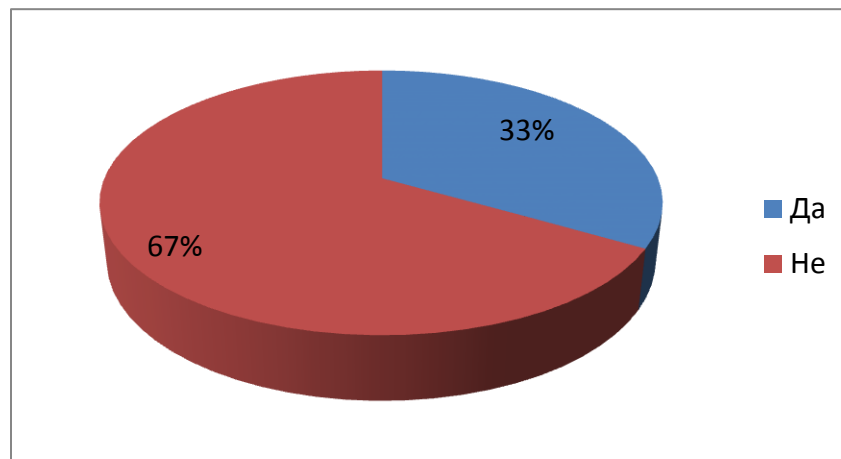

Питање 116 – На који начин је омогућено стицање знања из области интелектуалне својине на Вашој институцији?

На једином факултету који је дао информације на ово питање, стицање знања из области интелектуалне својине је омогућено кроз посебан предмет студијског програма, у оквиру других предмета студијског програма, као и у оквиру континуираног образовања

Узевши у обзир да на осталим факултетима област интелектуалне својине није део формалног образовања, факултете би требало подстицати да ову област уведу или као посебан предмет или као део неког већ постојећег предмета.

Питање 12 – Да ли је област предузетништва укључена у студијске програме на Вашој институцији?

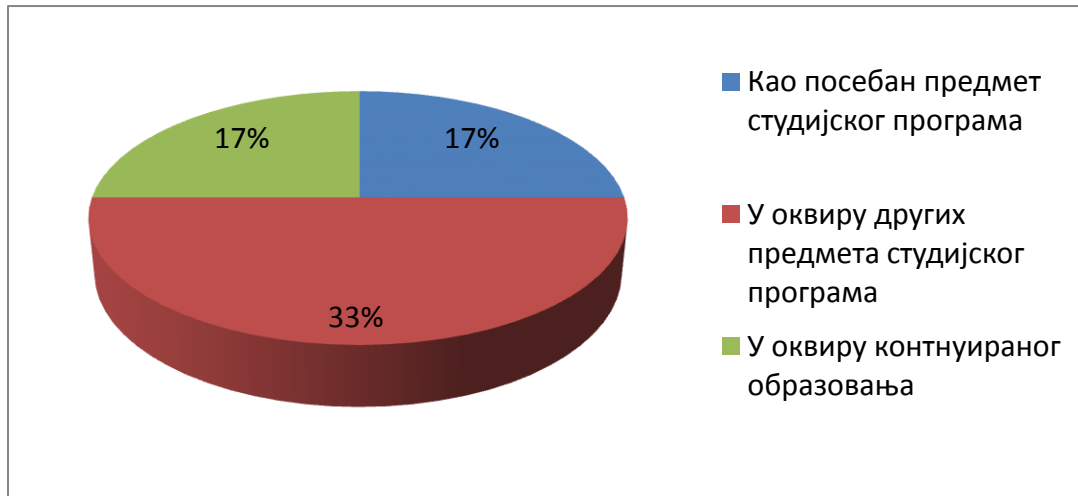
Графикон 11: Да ли област предузетништва укључена у студијске програме

На већини факултета Универзитета у Нишу који су попунили упитник (четири од шест) предузетништво није укључено у студијске програме.

Потребно је подићи свест о важности ове теме и предузети одређене кораке за увођење предузетништва и на остала четири факултета који немају ову тему укључену у редовне студијске програме.

То се може постићи кроз измене наставног програма, подстицаје за предаваче и професоре, јасном политиком факултета, и слично.

Питање 13 – На који начин је омогућено стицање знања из области предузетништва на Вашој институцији?

Графикон 12: Начин стицања знања из области предузетништва

Само један од анкетираних факултета Универзитета у Нишу је област предузетништва укључио као посебан предмет у своје студијске програме, док два факултета ову тему обрађује у оквиру других предмета студијског програма.

Један од факултета има предузетништво у оквиру континуираног образовања, док на четири ова област уопште није укључена у било ком облику у наставу.

Можемо закључити да је неопходно увести предузетништво или као нови предмет или га обрадити кроз постојеће предмете. Да би се то постигло мора постојати консензус на нивоу факултета о важности ове теме за професионални развој студената и истраживача, као и довољан ниво свести професора и предавача о неопходности изградње ових компетенција студената.

Питање 14 – Како су ангажовани наставници стекли компетенције за предавања у области предузетништва?

Графикон 13: Начин стицања компетенција

Наставници једног факултета су неопходне компетенције стекли током формалних студија, а два факултета у оквиру континуалног образовања.

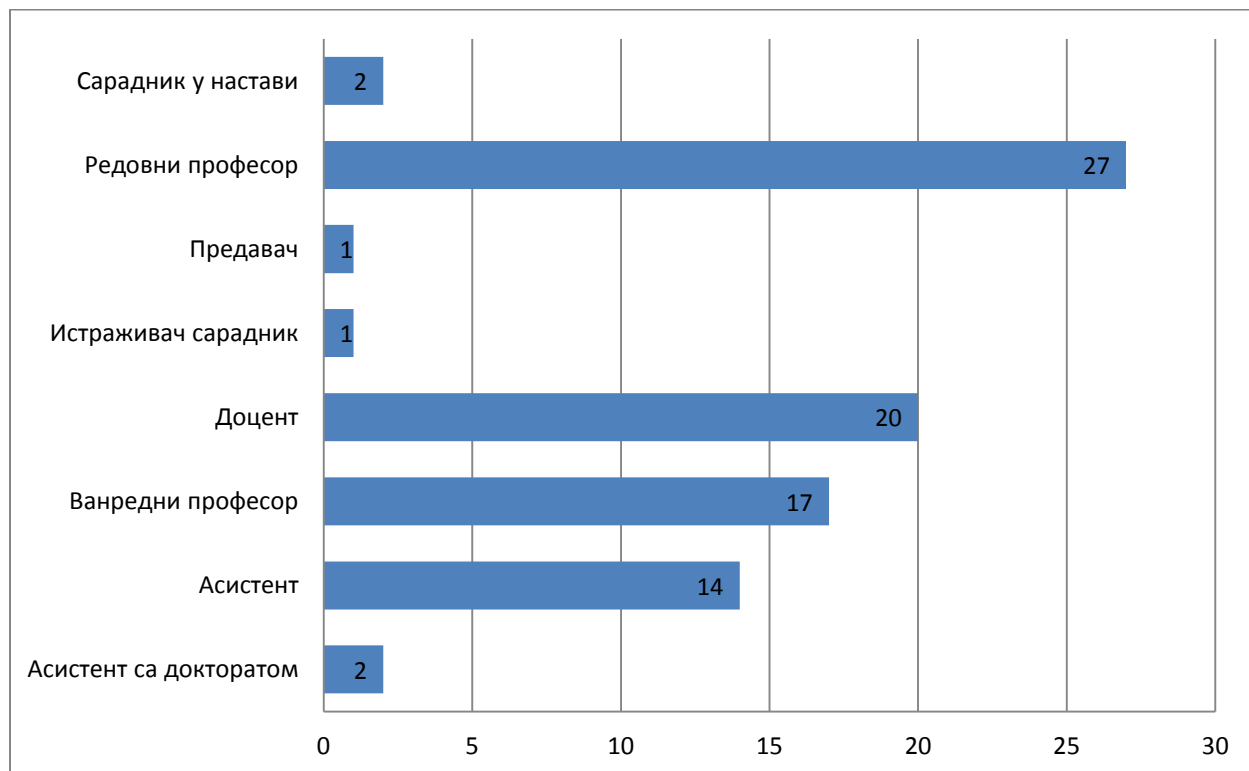
Иако постоје неки облици програма које професори и предавачи могу похађати како би стекли неопходне компетенције, потребно је осмислити посебан програм за сваки од факултета који ће одговарати њиховој специфичној области рада као и мотивисати професоре и предаваче да у том смислу надограде своје капацитете и укључе ову област у своја предавања.

Резултати Упитника#2

Упитник#2 је упућен професорима, предавачима и сарадницима факултета у саставу Универзитета у Нишу.

Прикупљено је укупно 84 упитника, чији су резултати обрађени и анализирани у наредним секцијама овог Извештаја.

На основу информација из прикупљених упитника, добијена је јасна слика о структури наставног особља које је учествовало у мапирању.

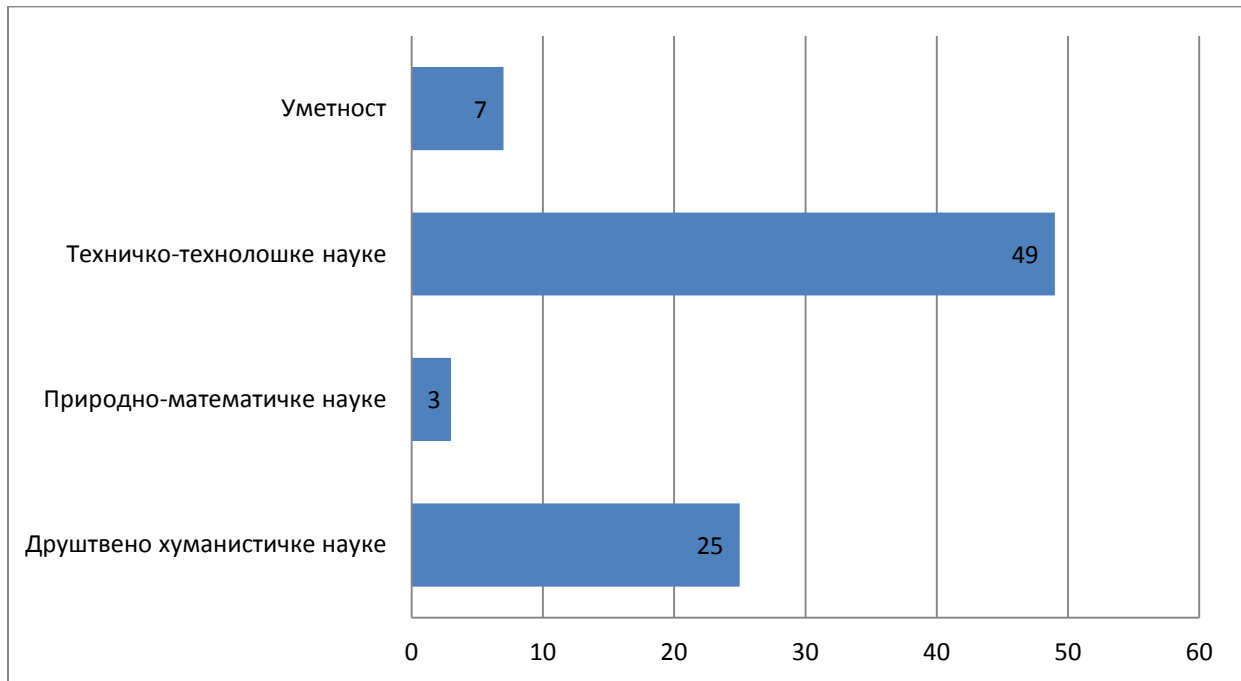

Графикон 14: Структура испитаних - Звање

Из графичког приказа обрађених података, може се видети да у структури испитаног наставног особља преовлађује број запослених са звањем редовног професора, док је нешто мањи број доцената, ванредних професора и асистената. Овакви резултати су и очекивани, с обзиром да су и у структури сваког од факултета ова звања најбројнија и они осликавају структуру самих факултета.

Са друге стране, број прикупљених упитника сведочи о нивоу свести о неопходности овакве врсте мапирања на факултетима Универзитета у Нишу.

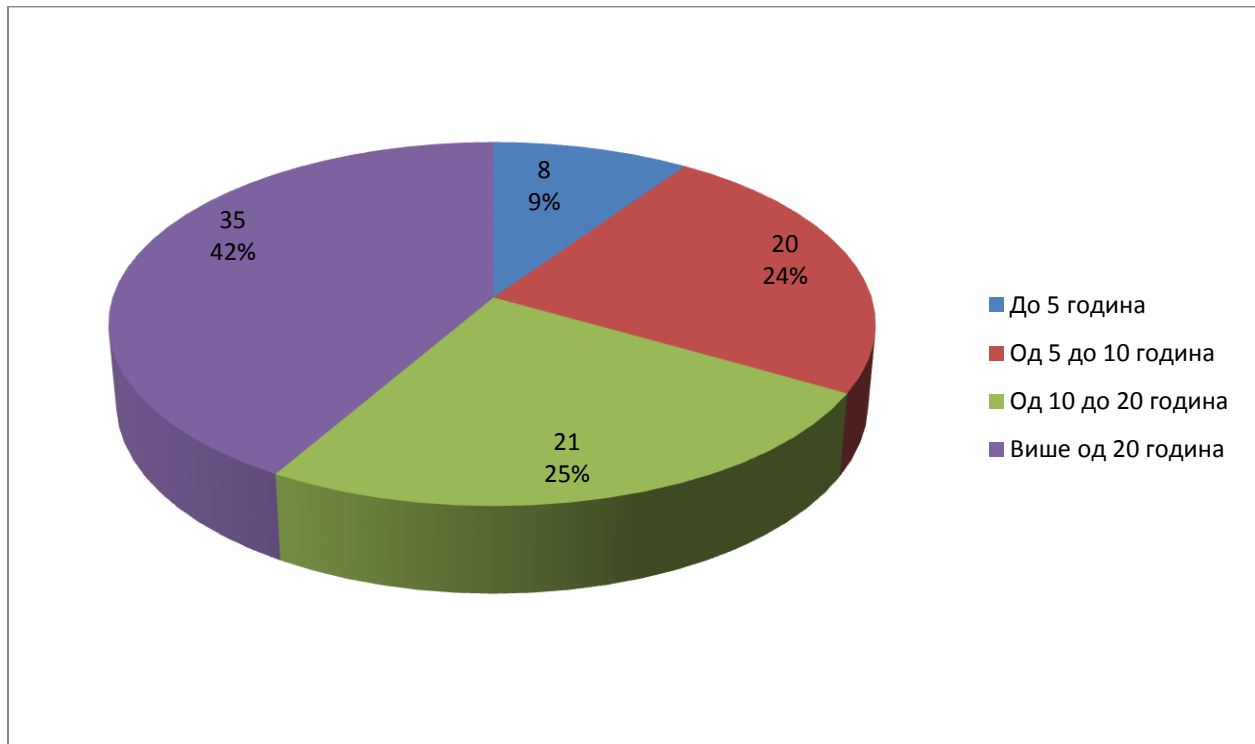
Поред структурног приказа наставног особља које је учествовало у мапирању, урађена је и структура анализа области којима се баве.

Графикон 15: Структура испитаних - Област истраживања

Као што се може видети из графичког приказа, највећи број припада техничко-технолошким наукама (49) и друштвено-хуманистичким (25). Далеко је мањи број оних из области уметности (7) и природно-математичких наука.

Што се тиче педагошког искуства, може се закључити да је процентуално најзаступљеније наставно особље са искуством преко 20 година (42%), што се и очекивало с обзиром да је највећи број испитаника заправо изабрано у звање редовног професора.

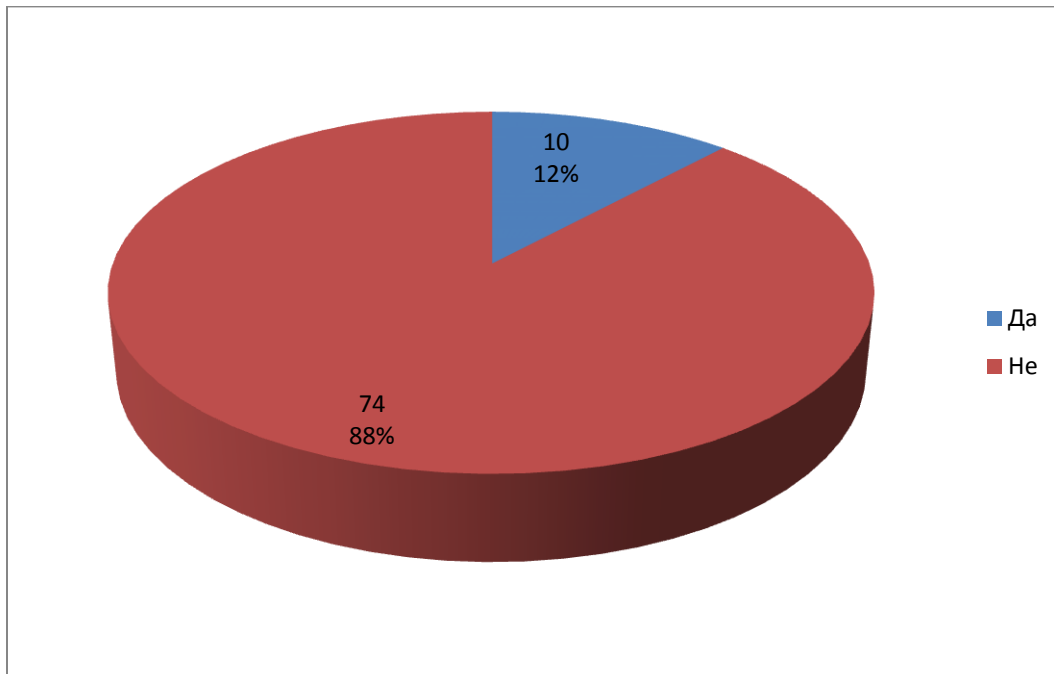

Графикон 16: Педагошко искуство наставног особља

Програми континуираног образовања

У наредним секцијама биће приказани резултати упитника који се тичу укључења наставног особља на факултетима Универзитета у Нишу у реализацију програма континуираног образовања и садржаја истих.

Питање 4 – Да ли Вам је понуђено да предајете у било којим програмима континуираног образовања или универзитетског континуалног образовања у последњих пет година?

Графикон 17: Број наставника којима је понуђено да предају у неким од програма континуираног образовања

Према подацима који су достављени од стране 84 члана наставног особља запосленог на факултетима Универзитета у Нишу, тек 12% њих је имало прилику да предаје у неким облицима континуираног образовања.

Забрињавајућа је чињеница да чак 88% њих (74 члана наставног особља) није било понуђено да се укључе у реализацију оваквих програма.

Јасно је да наредни кораци факултета и њихова стратегија развоја континуираног образовања мора ићи у смеру укључења различитих профила предавача у постојеће и нове програме, како би се обогатила понуда факултета у овој области.

Ово је изазов најпре за креаторе програма, али позив професорима, истраживачима, доцентима, и слично да преузму иницијативу и буду проактивни по питању укључења у овакве програме образовања.

Оно што се из упитника не може закључити јесу разлози за овакву статистику који би могли дати јаснију слику и прецизније одредити сегменте у којима она може да се побољша.

Питање 5 - Молимо Вас да наведете називе програма на којима сте били предавач

На основу података из упитника, урађена је листа програма која је подељена по факултетима, са подацима о броју часова, полазника и именима предавача.

Машински факултет

	Назив програма	Број часова	Број полазника	Предавач
1	Иновациони менаџмент	10	-	Александар Милтеновић

Електронски факултет

	Назив програма	Број часова	Број полазника	Предавач
1	Моделирање и симулација динамичких система	16	50	Марко Милојковић
2	Конверзиони курсеви за незапослене у Србији са универзитетском дипломом	60	Од 7 до 12	Дејан Ћирић, Дарко Митић
3	IPA MORESYN - EDU	30	30	Дарко Митић
4	Tempus NeReLa	16	50	Дарко Митић

Факултет уметности

	Назив програма	Број часова	Број полазника	Предавач
1	Мајсторски курс за гитару	14	6	Весна Петковић
2	Предавање на међународном "Наисус Гитар Фестивалу"	2	20	Весна Петковић
3	Мајсторски курс гитаре, Лесковац	10	10	Весна Петковић
4	Семинар за гитаристе, Београд	12	20	Весна Петковић
5	Мајсторска радионица гитаре, Пирот	10	10	Весна Петковић
6	"Програм 6 (2000.г. - једнодневни Семинар-предавање на ВМШ у Нишу за ученике, студенте и музичке педагоге, са темама: „Јавно извођење и контрола треме“ и „Ум води покрет и рад на тону“)	6	30	Весна Петковић
7	Програм 7 (2000.г. - на Првом „Гитар Арт фестивалу“ у Београду: предавање за гитарске	2	40	Весна Петковић

	педагоге и студенте, са темом: „Ум води покрет и умешност креације“)			
8	Програм 8 (2002.г. Предавање у оквиру III Сорабиа Међународног фестивала гитаре, у сали Универзитета у Нишу, тема: „Неки елементи савремене технике свирања класичне гитаре у Студијима и Прелудијима Франциска Тареге“)	2	30	Весна Петковић
9	Програм 9 (2004. једнодневна Мајсторска радионица у Смедереву за ученике и професоре СМШ)	10	10	Весна Петковић
10	Програм 10/11 (2006/2008.г. једнодневна Мајсторска радионица у Неготину за ученике и професоре)	8/12	8/12	Весна Петковић
11	Програм 12/13 (2008/2009.г. једнодневна Мајсторска радионица за ученике и професоре музичке школе у сали Мш „Стеван Мокрањац“ у Пожаревцу)	8-10	8-10	Весна Петковић
12	Програм 14, 15, 16 (2008/2009/2011.г. дводневна Мајсторска радионица у оквиру 1. Међународног „Наисус Гитар Фестивала“ у Нишу)	6-10	6-10	Весна Петковић
13	Програм 17/18 (2010./2012.г. Међународни „Гитар Арт Фестивал“ у Београду, дводневна Мајсторска радионица гитаре, за ученике и професоре часова)	6/8	6/8	Весна Петковић
14	Програм 19 (2016. Мајсторска радионица за ученике и професоре у Центру за стручно усавршавање у Лесковцу)	10	10	Весна Петковић

Филозофски факултет

	Назив програма	Број часова	Број полазника	Предавач
1	Методика наставе техничко-технолошких предмета	30+30 (2+2)	50	Зоран Станковић
2	Образовна технологија	30+30 (2+2)	50	Зоран Станковић

Факултет заштите на раду

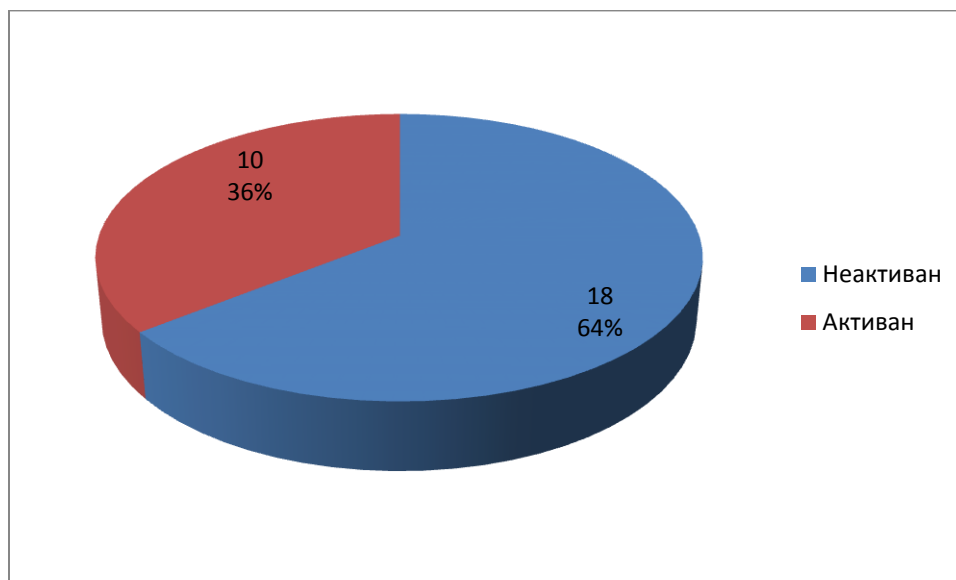
	Назив програма	Број часова	Број полазника	Предавач
1	Обука за планирање локалног одрживог развоја у општинама	Варира од општине до општине	Варира од општине до општине	Слободан Милутиновић

Факултет спорта и физичког васпитања

	Назив програма	Број часова	Број полазника	Предавач
1	Основне академске студије	2+2	180	Наташа Бранковић
2	Мастер академске студије - физичко васпитање, физичка активност и здравље	2+2	5	Наташа Бранковић
3	Докторске академске студије	2	10	Наташа Бранковић
4	Основне академске студије- Спортска гимнастика	3+3	40	Емилија Петковић
5	Гимнастика за све - студије на даљину	1+2	35	Емилија Петковић
6	Мастер студије- Стручно-педагошки рад у физичком васпитању	3+3	30	Емилија Петковић

Од 84 мапирана члана наставног особља, само њих деветоро је учествовало у неком од програма континуираног образовања. С обзиром да Универзитет у Нишу има тринаест факултета (од скоро и 14.), понуда програма се никако не може сматрати довољном па је у том смислу потребно предузети мере у циљу организације и реализације додатних програма.

Оно што се истиче као проблем јесте да чак трећина горе наведених програма није више активно, па поред иницијатива за проширење понуде програма, требало би најпре учити напоре да се већ развијени и реализовани програми поново активирају.

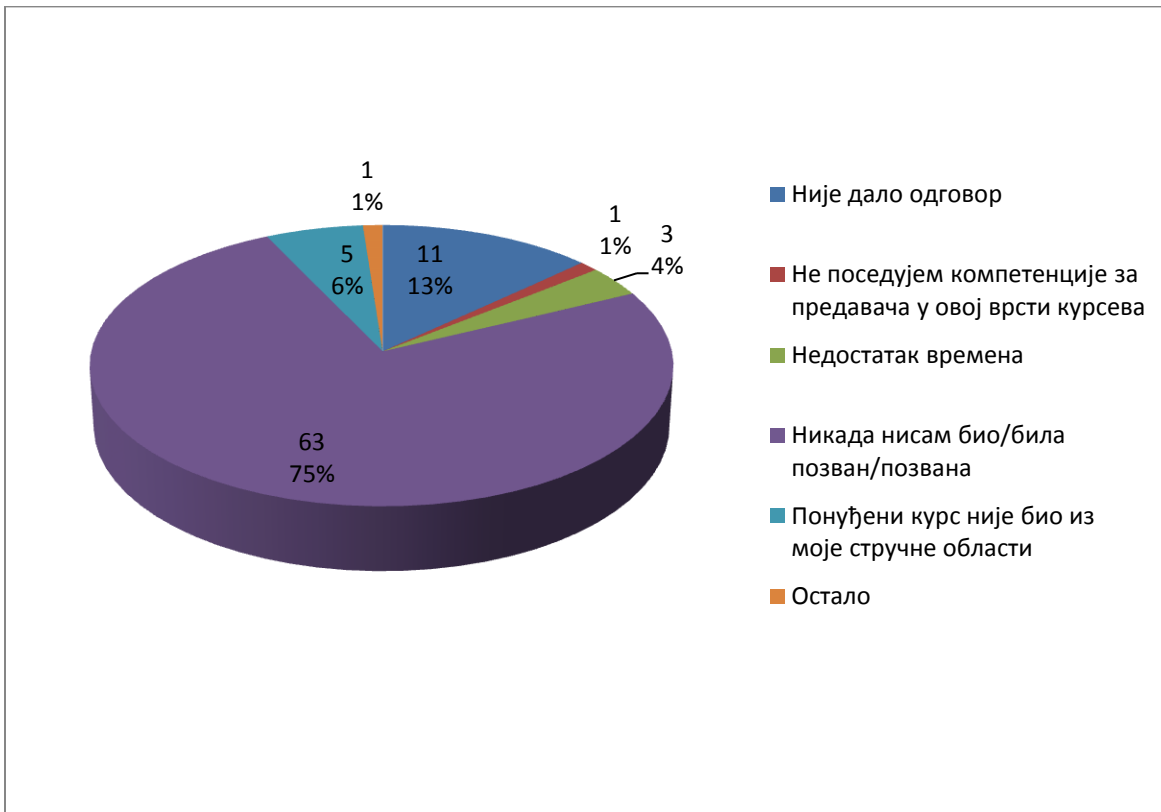

Графикон 18: Приказ активних и неактивних програма

Питање 6 – Ако нисте учествовали у програмима континуираног образовања изаберите један од разлога за то.

С обзиром да скоро 90% наставног особља није учествовало у реализацији програма континуираног образовања, као најчешћи разлог томе (чак 75%) наводе то што им никада нису били упућени позиви да се прикључе овим активностима.

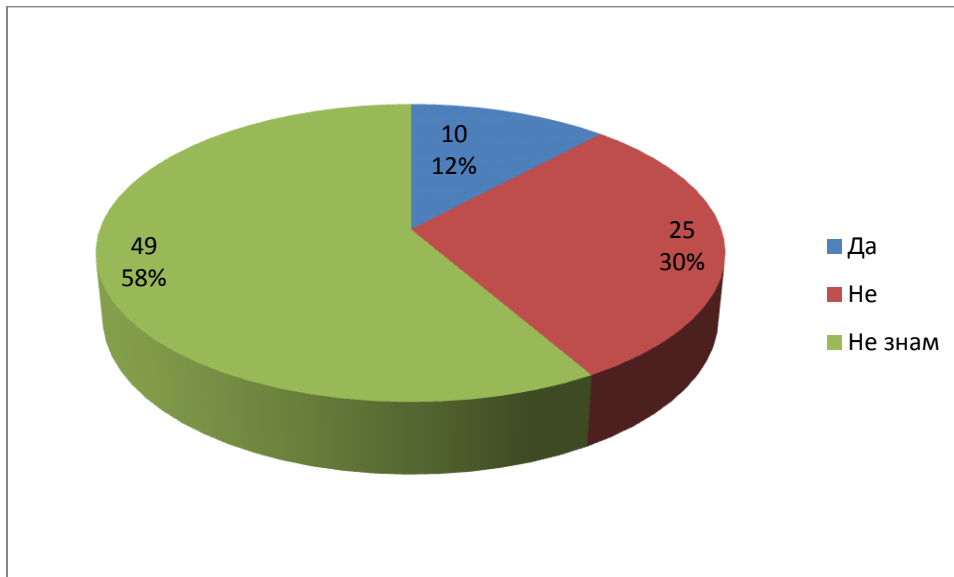
Од осталих разлога, који су статистички мање заступљени, навод се недостатка времена, неусклађеност са облашћу којом се баве, недостатка компетенција и слично.

Графикон 19: Разлози за недовољно укључење у програме континуираног образовања

Питање 7 – Да ли Ваша институција нуди неку врсту подстицаја за предаваче који учествују у програмима континуираног образовања

Као један од разлога овако малог броја професора и истраживача који су укључени у активности континуираног образовања, може се поменути и недостатак подстицаја од стране факултета за предаваче који су на овом пољу активни.

Графикон 20: Да ли Ваша институција нуди неку врсту подстицаја за предаваче

Више од половине не поседује никакве информације да ли такав систем уопште постоји на њиховим институцијама.

Од оних који располажу информацијама о оваквој врсти вредновања ангажмана професора као предавача на програмима 12% има сазнања да постоје подстицаји у виду увећања накнаде за рад или неких других врста стимулације, док 30% располаже информацијама да таква пракса не постоји на факултетима.

Из овога се може закључити да је питање подстицаја интерна политика појединачних факултета, па с тим у складу се на неким факултетима примењује, а на неким не. Међутим и на факултетима на којима на основу ових података постоји овакав систем мотивисања запослених, очигледно је да он није довољно видљив нити промовисан.

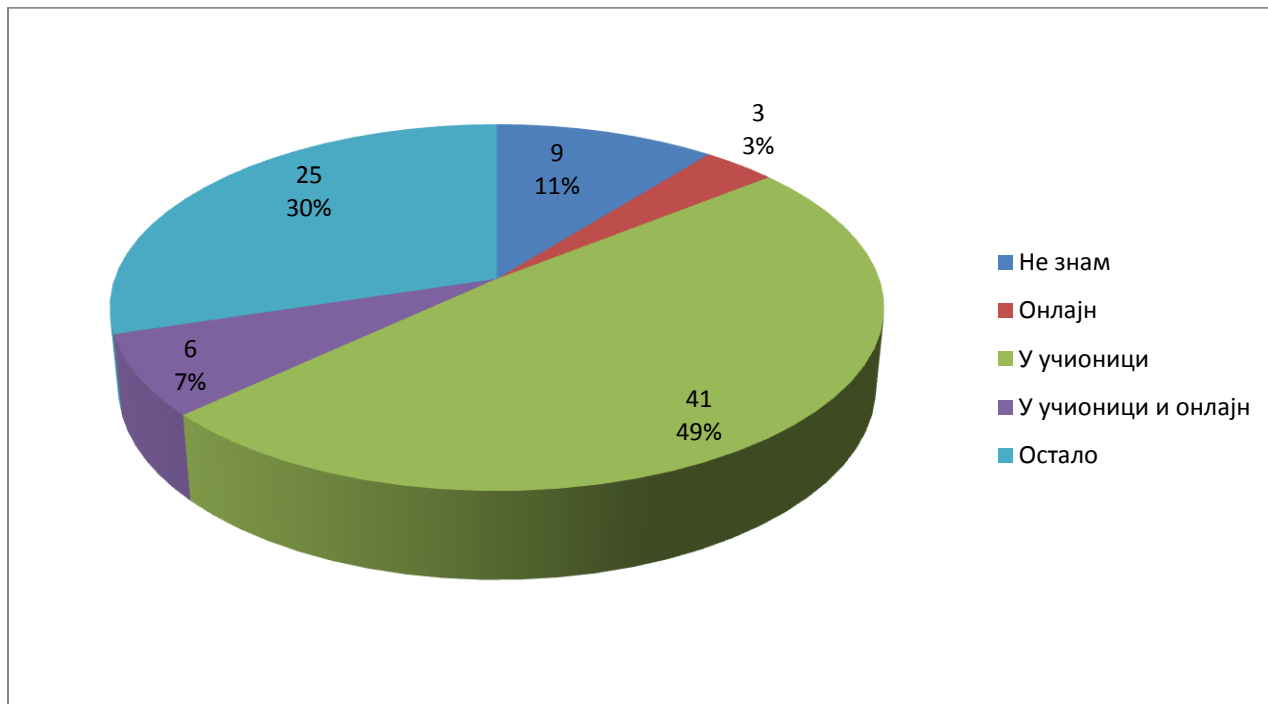
Дефинисање видљиве и транспарентне политике награђивања предавача који су активни у реализацији ових програма засигурно може допринети укључењу већег броја истих.

Питање 8 – На који начин се курсеви/радионице најчешће организују?

Највећи број горе наведених програма се организује на традиционалан начин, кроз предавања „у учионици“ користећи класичне методе (49%).

Упркос великом технолошком напретку у смислу коришћења интернета и *online* средстава за учење, тек 3% њих се реализује на овај начин, док у комбинацији са традиционалним предавањем „у учионици“ тај проценат је незнатно већи (7%).

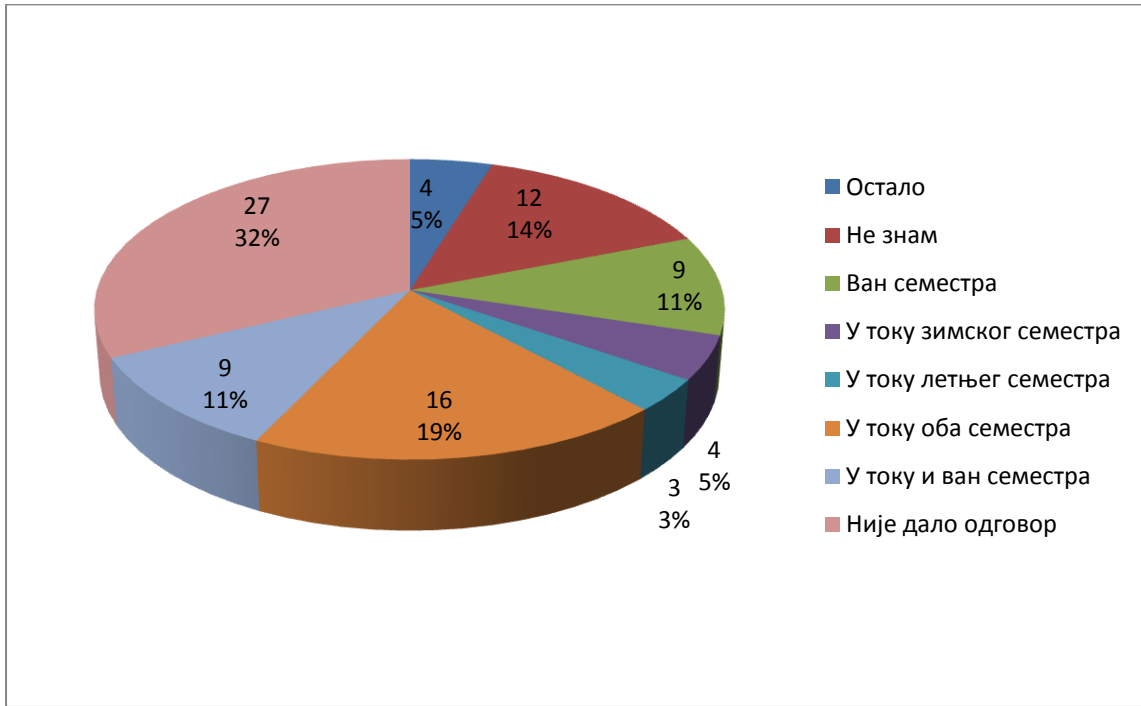
Остали програми (25%) се реализују у школама, предузећима, Центру за професионални развој, на терену и слично.

Графикон 21: Облици реализације програма

Питање 9 - У ком периоду године се организују курсеви / радионице?

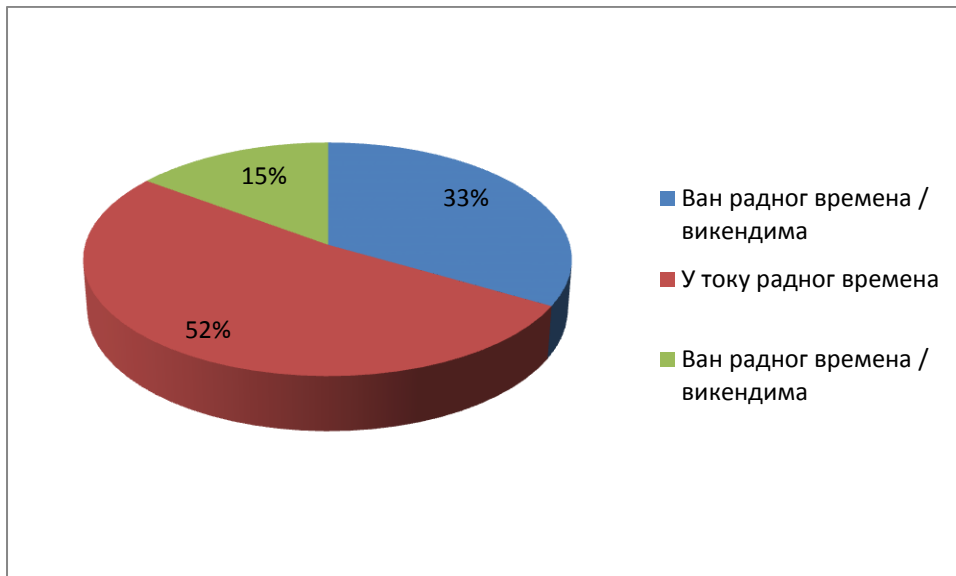
Највећи број испитаника није упознато са периодом у коме се организују курсеви или радионице јер не учествују у њиховом реализацији (32%). Поред тога може се видети из графикана да су програми континуираног образовања мање-више равномерно реализовани током оба семестра као и ван њих.

Графикон 22: Период реализације програма

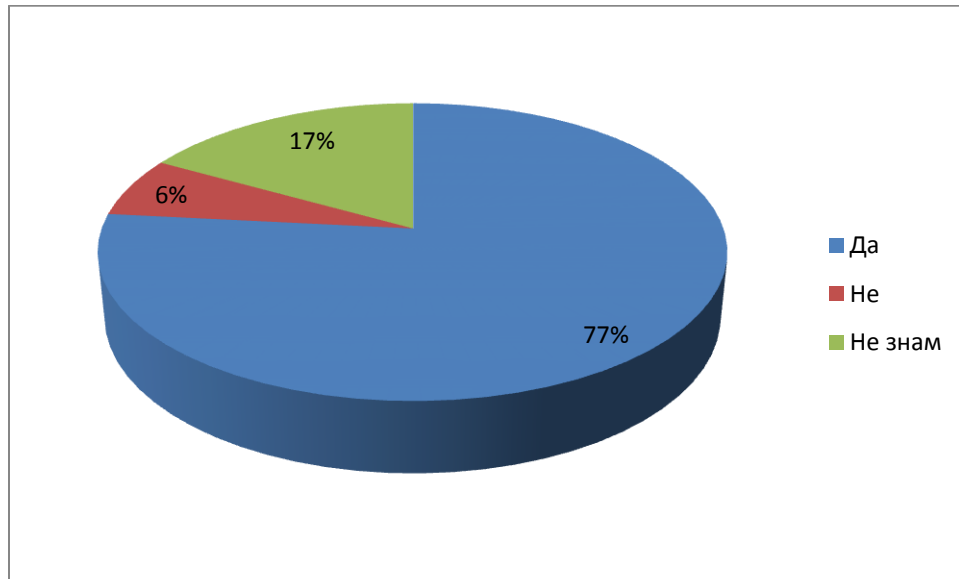
Питање 10 – У ком периоду радног времена се организују курсеви / радионице?

Више од половине програма континуираног образовања се реализује у периоду ван радног времена, затим следи реализација програма у току радног времена, па се таква динамика намеће као најпожељнија због обавеза учесника било да су то студенти или запослени.

Графикон 23: Период реализације програма

Питање 11 – Да ли сматрате да ови курсеви могу бити корисни и за редовне студенте

Графикон 24: Да ли су курсеви корисни и за редовне студенте

Већина испитаних са факултета Универзитета у Нишу (77%) слаже се да овакав вид образовања може бити веома користан и за редовне студенте.

Мали број испитаника (6%) се не слаже са тим, док 17% нема став о томе.

На основу одговора, долази се до закључка да је потребно, приликом промовисања и реализације програма, укључити и редовне студенте и привући њихову пажњу како би постали полазници истих.

У прилог томе су наведени и следећи разлози:

- Проширење знања и компетенција студената из појединих области, које нису у делокругу актуелних студијских програма, а потребни су им ради бржег и ефикаснијег проналажења радног места.
- Унапређење вештина и знања и развој способности редовних студената.
- Оспособљавање студента за континуиран рад, отвореност за стицање нових вештина како би се што боље спремили за самосталан професионални рад у окружењу које се брзо мења.
- Боља информисаност и уједно примена стеченог знања

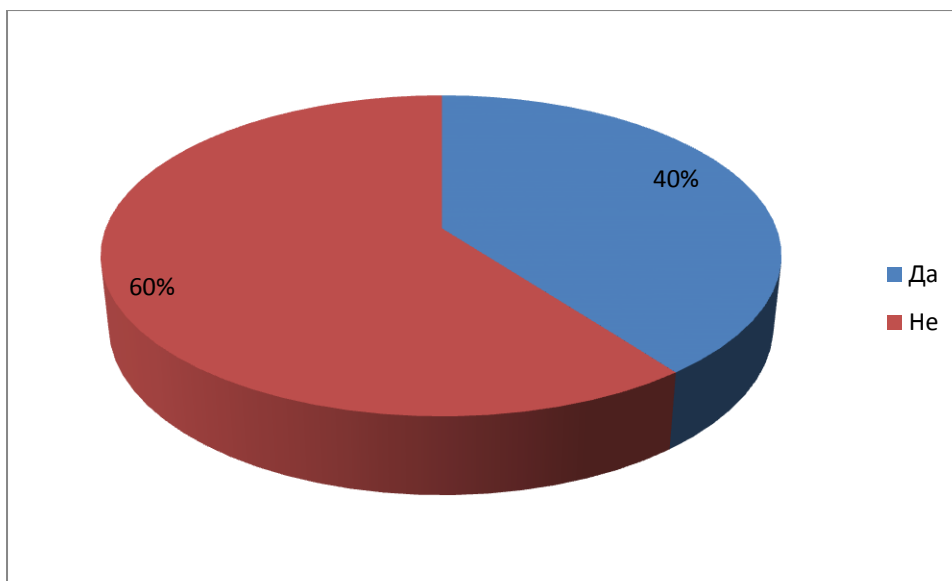
Разлози против:

- Редовни студенти имају могућност у оквиру својих студијских програма да овладају предвиђеним компетенцијама
- Садржаји ових програма већ су инкорпорирани у основне академске студије
- И слично.

Питање 12 - Да ли планирате да реализујете нове курсеве?

Мањи број испитаника планира да у наредном периоду реализује нове курсеве(40%), док њих 60% не планира реализацију истих.

Графикон 25: Да ли планирате да реализујете нове курсеве

Више детаља о курсевима који су планирани да се реализују у наредном периоду дато је у табелама испод.

Машински факултет

Назив програма	Број часова	Број полазника	Предавач
Иновације и предузетниство			Милош Милованчевић
Енергетски прегледи нестамбених зграда	30	20	Марко Игњатовић
Биодизел - ресурси, карактеристике и употреба	10	10	Бобан Николић
Алтернативна горива бензинских мотора СУС	10	10	Бобан Николић
Примена напредних алата, метода и концепата менаџмента у индустрији	20	15	Пеђа Милосављевић
Мерење напонског стања механичких конструкција	60	5	Слободан Јовановић

Технолошки факултет у Лесковцу

Назив програма	Број часова	Број полазника	Предавач
Хлађење и замрзавање воћа и поврћа	30	20	Станиша Стојиљковић
Сушење воћа и поврћа	30	20	Станиша Стојиљковић

Факултет уметности

Назив програма	Број часова	Број полазника	Предавач
Курс оркестарског свирања	12	42	Милена Ињац
Рад на унапређењу технике и интерпретације на гитари, кроз методу Рикарда Изнаоле, Шћепана Рака и Коичи Тохеја	8	42	Весна Петковић

Електронски факултет

Назив програма	Број часова	Број полазника	Предавач
Електромагнетно загађење	30	20	Небојша Раичевић

Филозофски факултет

Назив програма	Број часова	Број полазника	Предавач
Методичко моделовање наставе	30	50	Зоран Станковић

Факултет заштите на раду

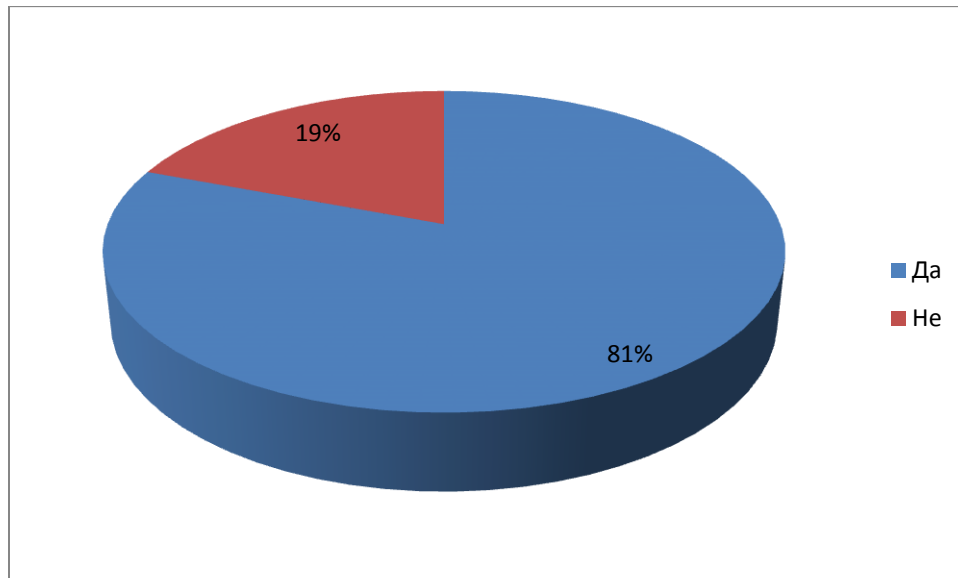
Назив програма	Број часова	Број полазника	Предавач
Безбедност и здравље на раду	20	20	Момир Прашчевић
Мерење буке и вибрација	20	20	Момир Прашчевић
Савремени трендови управљања водама	40	15	Дејан Васовић

Факултет спорта и физичког васпитања

Назив програма	Број часова	Број полазника	Предавач
Примена Јоге у спорту	120	20	Ивана Младеновић-Ћирић
Примена Јоге у школском образовању	120	10	Ивана Младеновић-Ћирић
Инклузија у физичком васпитању	8	30	Бојан Јоргић

Питање 13 – Да ли бисте увели област интелектуалне својине као део студијског програма или као засебан курс у оквиру континуираног образовања?

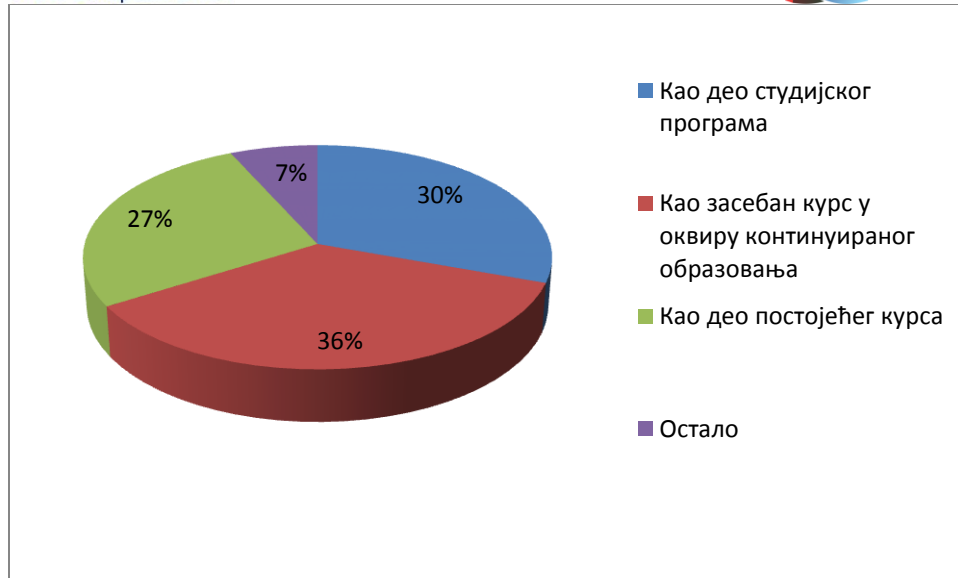
Графикон 26: Да ли бисте увели област интелектуалне својине као део студијског програма или као засебан курс

Према мишљењу највећег броја испитаника, област интелектуалне својине јесте потребно увести било као засебан курс у оквиру континуираног образовања, као део студијског програма или пак као део постојећег курса.

Питање 14 – Како бисте увели област интелектуалне својине?

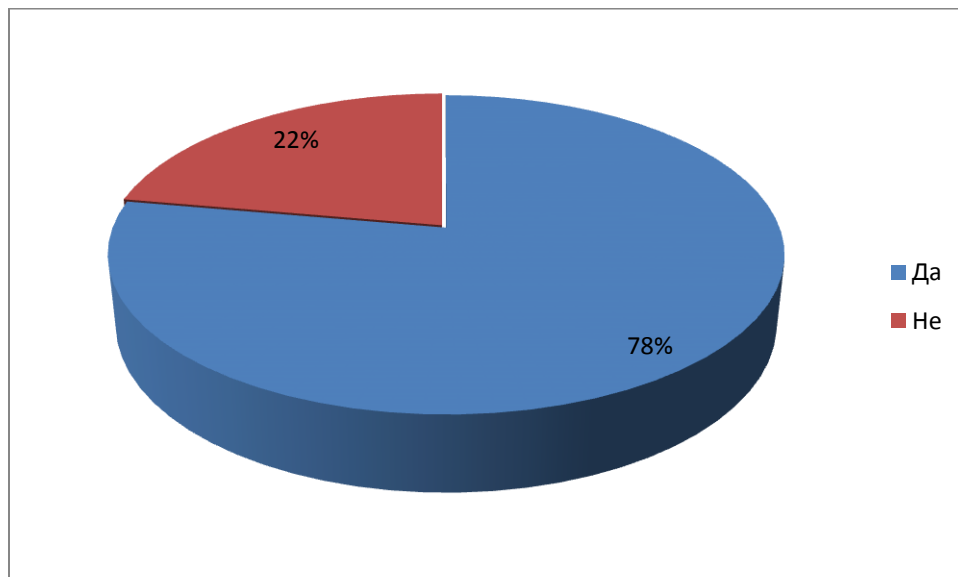
Према мишљењу 36% испитаних, увођење обука и курсева у области интелектуалне својине је најпожељније увести као засебан курс и оквиру континуираног образовања,

Мања је заинтересованост за увођење овог програма као дела студијског програма (30%) или као део постојећег курса (око 27%), док 7% испитаних већ има неку врсту програма из ове области на својој институцији.

Графикон 27: Како бисте увели област интелектуалне својине

Питање 15 – Да ли Вам је потребан додатни материјал за предавања у овој области?

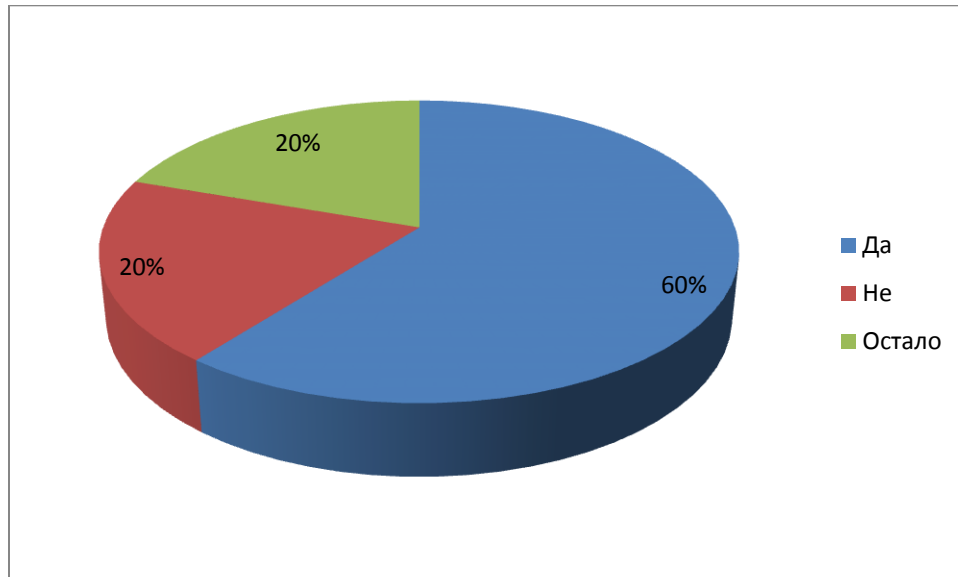

Графикон 28: Да ли Вам је потребан додатни материјал за предавања у овој области

Већина испитаних сматра да постојећи материјали који су им доступни нису довољни и не задовољавају критеријуме за квалитетну реализацију предавања, те сматрају неопходним увођење додатних материјала.

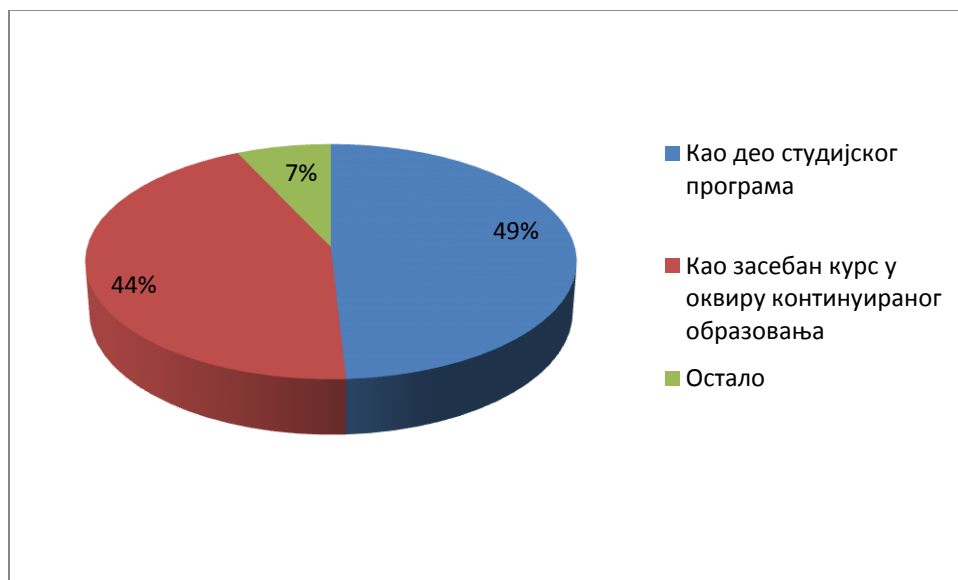
Питање 16 – Да ли бисте увели област предузетништва на вашој високошколској установи?

Графикон 29: Да ли бисте увели област предузетништва на вашој високошколској установи

Више од половине испитаних одговорило је потврдно на питање да ли сматрају да је потребно увести предузетништво (60%), док су подједнак број испитаника који мисле да то није добра идеја и испитаника код којих је ова област већ присутна на њиховој институцији у облику посебног модула, предмета или курса

Питање 17. Како бисте увели област предузетништва?

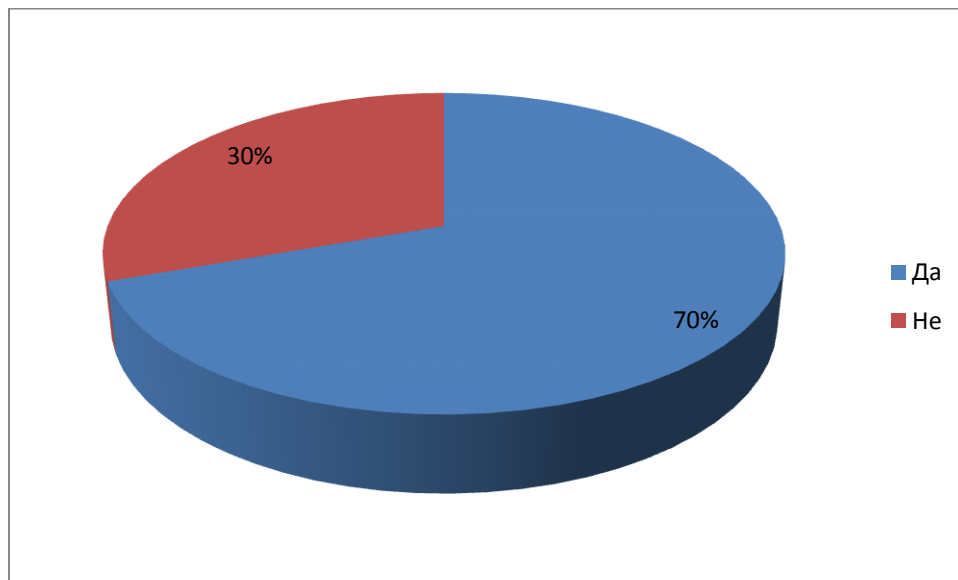
Графикон 30: Како бисте увели област предузетништва

Мало већи број испитаника је мишљења да област предузетништва треба увести као део студијског програма (49%), док 44% њих мисли да ову област треба увести као засебан курс у оквиру континуираног образовања.

Поред наведених модалитета, било је и предлога да се предузетништво уведе као изборни предмет или као део стручне праксе за оне који су заинтересовани да се додатно образују у овој области (7%).

Питање 18. Да ли Вам је потребан додатни материјал за предавања у овој области?

Графикон 31: Да ли Вам је потребан додатни материјал за предавања у овој области

На основу одговора дошло се до закључка да материјали који постоје у оквиру предмета и курсева нису довољни за стицање предузетничких вештина обзиром да је потврдан одговор на ово питање дало 70% испитаника.

Закључци и препоруке за Универзитет у Нишу

Програми континуираног образовања

У оквиру процеса мапирања активности континуираног образовања, на Универзитету у Нишу је прикупљено 6 Упитника#1 који су попунили представници управе 6 факултета који су у саставу Универзитета. Поред тога, прикупљено је и 84 Упитника#2 који су попунили професори, истраживачи и сарадници са различитих факултета Универзитета у Нишу.

Највећи број одговора добијено је од наставног особља са техничко-технолошких факултета (49), друштвено хуманистичких факултета (25), док је далеко мањи број одговора добијено из области уметности (7) и природно-математичких наука.

Од шест факултета колико их је учествовало у мапирању на нивоу институције (Упитник#1), активности континуираног образовања (према дефиницији датај на почетку Упитника#1) се реализују на четири факултета. Овај податак јасно говори о неопходности увођења активности континуираног образовања на остале факултете, и то кроз **јасно дефинисану политику** Универзитета као кровне институције, која би се пресликала на појединачне факултете. То конкретно значи, дефинисање континуираног образовања као једног од приоритета и његово регулисање **кроз општа акта** Универзитета и факултета (Статути, стратегије, правилници, и слично) тамо где то до сада није био случај.

Што се тиче развоја и реализације програма, повољан је и податак да се половина ових програма развија на иницијативу послодаваца, што говори о највећем броју програма који су јасно таргетирани и циљано развијени да у потпуности одговарају израженим потребама и они као такви имају највећи импакт на полазнике.

Са финансијског аспекта, треба размотрити најповољније облике финансирања програма, јер према постојећим подацима највише њих финансирају сами полазници (66,67%). Како би се привукао већи број полазника који су заинтересовани за ове програме, потребно их је што је могуће више растеретити плаћања целог износа, па у том смислу се препоручује **комбиновање различитих извора финансирања** (из буџета, програма ЕУ, локалних средстава финансирања, и слично).

На половини испитаних факултета се додељују сертификати о учешћу, а исти проценат додељује и сертификат о успешно савладаном програму. Трећина факултета који су попунили упитник издаје сертификат о успешно савладаном програму са исказаним ЕСПБ бодовима.

На основу Упитника#1 који су попуњавали представници управа факултета у склопу Универзитета у Нишу, проистиче податак да је на Универзитету у школској 2015/2016 години реализовано 38 програма.

Одговори на иста питања прикупљени кроз Упитник#2 који су попуњавали професори, истраживачи и сарадници запослени на неком од факултета Универзитета у Нишу, дају нешто другачију слику. Према овим подацима, на факултетима постоји незнатно мањи број ових програма, и то укупно 28:

Назив факултета	Број програма
Машински факултет	1
Електронски факултет	4
Факултет уметности	14
Филозофски факултет	2
Факултет заштите на раду	1
Факултет спорта и физичког васпитања	6
Укупно на свих 12 факултета	28

Један од начина да се објасни ова разлика између података прикупљених на нивоу факултета и оних који су обезбедили професори, истраживачи и сарадници јесте заправо недостатак уређеног система за прикупљање овакве врсте података на нивоу факултета односно Универзитета. На Универзитету у Нишу као ни на факултетима у његовом саставу не постоје **механизми за систематско и редовно мапирање активности континуираног образовања**, ако изузмемо појединачне иницијативе у оквиру међународних пројеката.

Један од начина да се овај недостатак превазиђе јесте **увођење информатичког система/решења** за мапирање активности континуираног образовања на нивоу Универзитета и његово редовно ажурирање најновијим подацима.

Структура тог система би требало да буде таква да се обезбеди лак и јавни приступ релевантним подацима као што су:

- Назив и кратак опис програма
- На којој институцији се реализује програм
- Трајање програма
- Врста потврде која се издаје након реализованог програма
- Предавачи и њихова биографија
- Број полазника (за већ реализоване програме).

Овакав систем не мора постојати засебно, већ може бити **део постојеће интернет странице Универзитета**, на којој би се отворила посебна страница намењена искључиво за систематизацију и промоцију активности континуираног образовања.

То наводи на закључак да је потребно не само успоставити уређени систем којим ће се прикупљати подаци о развијеним, реализованим и актуелним програмима, већ да слање релевантних података буде **обавеза** сваког ко учествује у њиховом развоју и/или реализацији. Један од начина јесте да се јасно дефинише став Универзитета у вези са континуираним образовањем и да се оно декларише као један од приоритета, те да се прикупљање ових података дефинише као обавезно бар једном годишње. Поред тога, треба развити јасну **политику подстицања и мотивисања** оних који су на директан или индиректан начин укључени у развој ове области.

Дефинисање јасне политике у вези са континуираним образовањем, поред уређивања система већ постојећих програма, требало би са регулише и увођење нових. У том смислу, препоручује се **развијање јасних процедура** које ће се примењивати **за све нове програме**. Ове процедуре могу укључивати пријаву нових програма (која ће укључити опис, број бодова, сертификате, предаваче, начин финансирања), и доношење одлуке или решења о укључивању програма у постојећу понуду. Тиме би се избегло дуплирање и непланско развијање нових програма, који доводе до додатних непотребних трошкова везано за људске ресурсе, развој и реализацију ових програма.

Област интелектуалне својине

Као једна област у оквиру континуираног образовања, посебна пажња је посвећена интелектуалној својини.

Алармантан је податак да је само на једном од шест факултета ова област дефинисана засебним правним актом. Ситуација је потпуно иста када се говори о присутности ове теме у студијским програмима, било као засебан предмет било у оквиру постојећих предмета, јер на само једном од факултета постоје студијске програме који у себи у неком облику обрађују област интелектуалне својине.

Узевши ове податке у обзир, препорука је свим факултетима да се учине додатни напори и да се интелектуална својина укључи у што већи број наставних програма, било кроз **увођење у општа акта** било кроз **олакшице и додатно усавршавање за наставно особље** које укључује ову област у своје предмете.

Област предузетништва

Када говоримо о предузетништву као о теми коју треба укључити у образовање, ситуација је слична као код области интелектуалне својине, па самим тим и важе сличне препоруке.

На већини факултета Универзитета у Нишу (четири од шест) је предузетништво укључено у студијске програме, с тим што само један од факултета ову област обрађује кроз засебне предмете, док два факултета ову тему обрађује у оквиру других предмета студијског програма.

Да би се постигао дугорочни ефекат креирања предузетничког духа младих, потребно је **постићи консензус и подићи ниво свести** о важности ове теме за професионални развој студената и истраживача, али пре свега јасно дефинисати став факултета да се један део образовања и истраживања усмери у том правцу.

Било да се ради о једној или другој области, подизање свести о неопходности промена и увођењу новина (област интелектуалне својине, предузетништво, и слично) у образовању је нешто што треба посматрати дугорочно, и на чему треба методички радити у наредном периоду.

Учесталије акције **промоције и информативни догађаји** су свакако један од начина да се то постигне, али уз пуну подршку и препознавање од стране самих институција, а не као резултат индивидуалних напора.